

володіють значним потенціалом у розширенні практичних умінь і навичок студентів щодо розв'язання професійних конфліктів. Вони мають позитивний вплив на формування показників конативного компонента конфліктологічної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери.

Література

1. Вебинар как форма дистанционного обучения [Электронный ресурс] // С. В. Сидоров. Сайт педагога-исследователя. – URL: <http://si-sv.com/publ/4-1-0-351>
2. Желдак М. И. Внедрение информационных технологий в учений процесс / М. И. Желдак. – Мн. : Новое знание, 2003. – 152 с.
3. Ломакин П. А. Электронные презентации своїми руками / П. А. Ломакин, А. В. Севостьянов. – М. : Майор, 2004. – 352 с.
4. Яновський А. О. Організація пошуково-дослідницької діяльності з використанням інформаційно-комунікаційних технологій / А. О. Яновський : навч.-метод. пос. – Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2009. – 155 с.

УДК 373.3: 808.51

Киричок І. І.

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Потреба в розв'язанні важливих соціально-економічних і культурно-просвітницьких проблем ставить нові вимоги до мовної освіти й мовленнєвої підготовки майбутніх учителів початкової школи у ВНЗ, оскільки обов'язковою умовою успішної навчальної і майбутньої фахової діяльності є знання логічних основ різних видів спілкування, володіння культурою ділового, професійного мовлення, наявність сформованих умінь публічного виступу, без чого неможлива продуктивна педагогічна діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особлива увага сучасних науковців приділяється розвитку умінь публічної промови, таких як вміння логічно структурувати висловлювання, вибирати коректні мовні засоби його оформлення, надавати емоційно-позитивного забарвлення публічному виступу в контексті вдосконалення комунікативної культури студентів різних ВНЗ (Л. Д. Кісельова, Т. А. Ладиженська, Д. В. Макарова, І. І. Риданова, Г. А. Павловська [1], Т. А. Плєсцова [2]).

Водночас, окремі важливі аспекти методики формування професійного мовлення майбутніх педагогів початкової школи залишаються недослідженими. Не була предметом окремого вивчення проблема формування вмінь публічного виступу у майбутніх учителів початкової школи, для яких уміння володіти словом є обов'язковим компонентом педагогічної діяльності.

Отже, об'єктивна необхідність розв'язання проблеми формування вмінь публічного мовлення у майбутніх педагогічних працівників, з одного боку, і відсутність дослідження, де б цілісно розглядалась ця проблема, з другого, зумовили вибір теми «Шляхи формування вмінь публічного виступу в майбутніх вчителів початкової школи».

Формулювання мети роботи (постановка завдання). Мета дослідження полягає у визначенні форм, методів, розробці методики формування вмінь публічного виступу в майбутніх вчителів початкової школи.

Виклад основного матеріалу дослідження. На підставі теоретичних положень з урахуванням узагальнення даних, отриманих при вирішенні поставлених завдань

дослідження, вивчення і узагальнення досвіду формування зазначених умінь, нами була розроблена методика формування умінь публічного виступу у майбутніх учителів, яка враховує досвід Т. О. Плєсцової [2, с. 17–18].

Дана методика реалізується на трьох етапах навчання, кожен з яких передбачає певні цілі й завдання і кожен з яких спрямовано на формування трьох груп умінь публічного виступу: когнітивного, комунікативно-операційного та оціночно-рефлексивного.

Для досягнення зазначених цілей і рішення задач кожного етапу навчання використовувалися розроблені нами підготовчі та комунікативні вправи, тренінги, що забезпечують ефективне формування умінь публічного виступу.

Метою I етапу було ознайомлення майбутніх учителів з жанром «публічний виступ», формування когнітивних мовленнєвих умінь, необхідних для рецепції публічного виступу. Ми інформували студентів під час евристичної бесіди про специфіку жанру «публічний виступ», здійснювали контроль засвоєння отриманих відомостей у формі опитування.

На цьому етапі нами запропоновано види завдань для майбутніх учителів, серед яких назвемо окремі: виписати із поданих викладачем джерел інформації лексичні одиниці, що мають відношення до певних тем педагогічного характеру, подати ці матеріали для обговорення; схарактеризувати комунікативну ситуацію, визначити адресат публічного виступу, професійну приналежність автора, вид публічного виступу, основні завдання, які ставить автор публічного виступу; скласти список проблем, порушених у публічному виступі тощо.

Завданнями II етапу методики формування умінь публічного виступу визначено детальне ознайомлення студентів з різними видами публічних виступів, із засобами мовного впливу, характерними для публічних виступів; формування комунікативно-операційних умінь публічних виступів різних видів у майбутніх учителів початкової школи.

Окремі види завдань для студентів на цьому етапі: виявити наявні в публічних виступах різні види аргументів, визначити їх призначення, проаналізувати їх структуру; проаналізувати уривок (фрагмент) тексту публічного виступу та визначити спосіб подальшого викладу в ньому змісту (опис, розповідь чи міркування) та ін.; скласти план публічного виступу на запропоновану тему тощо.

Завданням III етапу методики формування оціночно-рефлексивних умінь публічного виступу в майбутніх керівників було ознайомлення з технологією підготовки і створення публічних виступів різних жанрів; формування умінь створювати різні види публічних виступів; аналізувати недоліки та переваги свого мовлення під час виступу.

Нами було запропоновано такі завдання для студентів: скласти на зазначену тему на основі запропонованого плану різні види публічних виступів а) короткий виступ (повідомлення), б) полемічна мова, в) презентація, г) доповідь; зробити коротке повідомлення на вказану тему; виступити з полемічною промовою на захист (спростування того чи іншого твердження) положення; здійснити самоаналіз свого публічного виступу, записаного на аудіо- та відео-носії тощо.

Як показало дослідження, найбільш оптимальними формами навчання студентів, спрямованими на формування умінь публічного виступу, визначено такі: усні публічні виступи, розмова на тему, дискусія, рольова гра, оціночно-змагальні заходи. Серед методів, які сприяють розвитку умінь публічного виступу майбутніх вчителів початкової школи, є такі: інформаційно-рецептивні, проблемно-творчі: метод аналізу ситуацій мовлення, метод аналізу інциденту спілкування, метод «семикратного пошуку», діалоги, різні види вправ, комунікативний тренінг.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок. Отже, процес набуття умінь публічного виступу здійснюється на основі включення майбутніх учителів початкової школи до активної діяльності з високим рівнем самостійності, що потребує створення відповідного освітнього середовища. Кожна група вмінь публічного виступу в майбутніх учителів початкової школи формується на певному етапі розробленої нами методики формування умінь. Метою I етапу визначено ознайомлення майбутніх педагогічних працівників з жанром «публічний виступ», формування когнітивних мовленнєвих умінь, необхідних для рецепції публічного виступу. II етап методики присвячено детальному ознайомленню студентів з різними видами публічних виступів, із засобами мовного впливу, характерними для публічних виступів, формуванню комунікативно-операційних умінь публічних виступів різних видів. На III етапі методики формування оціночно-рефлексивних вмінь публічного виступу в майбутніх учителів було визначено формування умінь створювати різні види публічних виступів, аналізувати недоліки та переваги свого мовлення під час виступу.

Література

1. Павловская Г. А. Педагогические условия формирования социокультурных умений публичной речи студентов в учебном процессе вуза: автореф. дис... на соискание научной степени канд. пед. наук: 13.00.01. «Общая педагогика и история педагогики» / Г. А. Павловская. – Воронеж, 2011. – 24 с.

2. Плещова Т. А. Формирование умений публичного выступления на профессиональную тему (английский язык, продвинутый этап обучения): автореф. дис... на соискание ученой степени канд. пед. наук: 13.00.02 «Теория и методика обучения и воспитания (иностранные языки)» / Т. А. Плещова. – М., 2007. – 22 с.

УДК 378.091+373.3:371.1

Кікінежді О. М., Шульга І. М.

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА ЗАСАДАХ ГЕНДЕРНОГО ПІДХОДУ

Відповідно до Концепції нової української школи (2016 р.), однією із ключових компетентностей початкової школи, яку потрібно сформувати у підростаючого покоління є «екологічна грамотність і здорове життя», тобто усвідомлення дітьми ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя у повсякденному житті [2, с. 12]. Водночас у контексті реалізації Цілей сталого розвитку до 2030 року, важливим питанням, яке стоїть перед нашою державою є забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок і дівчат.

Вищезазначені завдання можливо вирішити шляхом створення у початковій школі здоров'язберезувального середовища як творчо-розвивального та гендерно-освітнього на засадах гуманістичної педагогіки, що дасть змогу розширити культуротворчий простір для всіх учасників педагогічної взаємодії та забезпечить оптимальні умови розвитку кожної особистості, незалежно від статі.

Водночас зміни, які відбуваються в національній системі початкової освіти вимагають оновлення змісту навчальних дисциплін у вищій школі з точки зору гендеру, зокрема тих, які стосуються питання підготовки майбутнього вчителя до здоров'язбереження молодших школярів.

У психолого-педагогічній літературі питанням професійної підготовки вчителів займаються А. Адєєва, Т. Бойченко, Ю. Бойчук, Н. Коцур, С. Симоненко, С. Страшко. Особливості впровадження гендерного підходу у систему вищої освіти розкриті у